

Suvestinė redakcija nuo 2024-01-23

Įsakymas paskelbtas: TAR 2019-09-19, i. k. 2019-14827

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 167:2019 „SKUBIOSIOS MEDICINOS
PAGALBOS PARAMEDIKAS“ PATVIRTINIMO**

2019 m. rugsėjo 18 d. Nr. V-1077
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 3 punktu:

1. T v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 167:2019 „Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas“ (pridedama).
2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.
3. *Neteko galios nuo 2020-01-01*

Punkto naikinimas:

Nr. [V-1526](#), 2019-12-30, paskelbta TAR 2019-12-31, i. k. 2019-21743

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro 2019 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr.
V-1077

LIETUVOS MEDICINOS NORMA MN 167:2019 „SKUBIOSIOS MEDICINOS PAGALBOS PARAMEDIKAS“

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos medicinos norma MN 167:2019 „Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas“ (toliau – Lietuvos medicinos norma) privaloma skubiosios medicinos pagalbos paramedikams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

2. Lietuvos medicinos normoje vartojama sąvoka **skubiosios medicinos pagalbos paramedikas** – asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs skubiosios medicinos pagalbos paramediko kvalifikaciją.

3. Kitos Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

4. Skubiosios medicinos pagalbos paramediko kvalifikacija įgyjama baigus skubiosios medicinos pagalbos paramediko studijas. Užsienyje įgyta skubiosios medicinos pagalbos paramediko kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo ir kitų profesinių kvalifikacijų pripažinimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Teisę verstis skubiosios medicinos pagalbos paramediko praktika turi asmuo, įgijęs skubiosios medicinos pagalbos paramediko kvalifikaciją.

6. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas verčiasi skubiosios medicinos pagalbos paramediko praktika Lietuvos Respublikoje tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, turinčioje galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti skubiosios medicinos pagalbos paslaugas ir (ar) kitas sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais sveikatos priežiūros specialistais turi teikti ir skubiosios medicinos pagalbos paramedikas.

7. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas, dirbantis sveikatos apsaugos sistemoje, dirba savarankiškai ir (ar) kartu su kitais asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais specialistais. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas skubiosios medicinos pagalbos paramediko paslaugas teikia visų amžiaus grupių pacientams.

8. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais, Lietuvos medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis bei savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS TEISĖS

9. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas turi teisę:

9.1. verstis skubiosios medicinos pagalbos paramediko praktika Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

9.2. tvarkyti paciento duomenis, įskaitant sveikatos duomenis, vykdydamas skubiosios medicinos pagalbos paramediko veiklą;

9.3. atsisakyti teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja asmens sveikatos priežiūros specialisto profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų

paciento ar skubiosios medicinos pagalbos paramediko gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

9.4. gauti darbui būtiną informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bei fizinių ir juridinių asmenų;

9.5. nustatyti asmens mirties faktą Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo nustatyta tvarka.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [V-78](#), 2024-01-22, paskelbta TAR 2024-01-22, i. k. 2024-00998

10. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas turi ir kitų teisių, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką.

III SKYRIUS PAREIGOS

11. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas privalo:

11.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje verčiasi praktika, licenciją vertinti paciento būklę ūmių klinikinių būklių ir sužalojimų atvejais, nustatyti sutrikusias gyvybines funkcijas bei jas palaikyti, teikti skubiąją medicinos pagalbą, rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant ligų ir sveikatos sutrikimų profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

11.3. laikytis profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia. Kitiems asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka;

11.4. dirbti komandoje su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais, dalyvaujančiais atliekant tyrimo, diagnostikos ir gydymo veiksmus;

11.5. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

11.6. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

11.7. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.8. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), kurios turi būti laikomos, instaliuojamos, naudojamos ir prižiūrimos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojo su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;

11.9. tvarkyti skubiosios medicinos pagalbos paramediko praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.10. paaiškinti skubiosios medicinos pagalbos paramediko praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

11.11. pagal savo kompetenciją, teikiant pagalbą, taikyti Lietuvos Respublikoje tik medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis.

12. Atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

13. Skubiosios medicinos pagalbos paramediko profesinę kompetenciją sudaro žinios ir gebėjimai, kuriuos jis įgyja baigęs medicinos normoje nurodytą profesinę kvalifikaciją suteikusias studijas bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę medicinos praktikos pažangą.

14. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas turi žinoti:

14.1. įrodymais pagrįstos medicinos principus;

14.2. medicinos statistikos pagrindus;

14.3. sveikatos draudimo pagrindus;

14.4. sveikatos teisės pagrindus;

14.5. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;

14.6. teisės aktus, reglamentuojančius būtiniosios medicinos pagalbos teikimą ir skubiosios medicinos pagalbos paramediko veiklą;

14.7. asmens sveikatos priežiūros organizavimo principus;

14.8. darbuotojų saugos ir sveikatos principus.

15. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas privalo mokėti naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis.

16. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas turi išmanyti:

16.1. žmogaus anatomijos, fiziologijos, patologijos, ligų etiologijos, patogenezės pagrindus;

16.2. Lietuvos medicinos normos priede nurodytų vaistinių preparatų klinikinę farmakologiją, indikacijas ir kontraindikacijas;

16.3. žmogaus psichologijos ypatumus, psichikos sutrikimus, sveiko ir sergančio žmogaus bei jo artimųjų psichologiją;

16.4. sveikatos apsaugos ir socialinės medicinos organizavimo ir skubiosios medicinos priežiūros vadybos pagrindus;

16.5. infuzinės terapijos taikymo principus;

16.6. naudojamų medicinos priemonių (priedaisų) veikimo principus;

16.7. ekstremalių situacijų problematiką ir jų sprendimo būdus;

16.8. patvirtintus greitosios medicinos pagalbos ir skubiosios medicinos pagalbos srities diagnostikos ir gydymo protokolus ir metodikas;

16.9. saugaus transportavimo metodus;

16.10. aseptikos ir antiseptikos pagrindus;

16.11. ūmių būklių gydymo principus indikacijas ir kontraindikacijas;

16.12. ligų ir sveikatos sutrikimų profilaktikos principus.

17. Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas turi gebėti:

17.1. teikti skubią medicinos pagalbą visų amžiaus grupių pacientams ir savarankiškai skirti vaistinius preparatus, nurodytus šios medicinos normos priede;

17.2. vadovauti pradinio gyvybės palaikymo ar pažangaus gyvybės palaikymo komandai vertinant paciento būklę bei teikiant skubiąją medicinos pagalbą;

17.3. skirstyti pacientus pagal jų būklės sunkumo kategoriją (kritinės, vidutinio sunkumo ir lengvos būklės) ir užtikrinti būklės sunkumą atitinkantį gydymo bei priežiūros planą;

17.4. nustatyti vyraujančią simptomą, sindromą;

17.5. surinkti anamnezę apie pacientą;

17.6. suteikti pagalbą (atlikti veiksmus) gaunant nurodymus nuotoliniu būdu;

17.7. įvertinti bei atlikti neatidėliotinus veiksmus, stabilizuojančius paciento būklę (kvėpavimas, kraujotaka, sąmonė, medžiagų apykaitos);

17.8. atlikti pirminę ir antrinę paciento apžiūrą;

17.9. vertinti teikiamos pagalbos efektą;

17.10. stebėti ir vertinti žmogaus gyvybinių funkcijų rodiklius ir jų dinamiką;

17.11. valdyti ekstremalias situacijas, įvertinti ir optimaliai valdyti įvykio vietoje esančius resursus, nustatyti ir organizuoti papildomų pajėgų atvykimą į įvykio vietą;

17.12. naudotis informacinėmis ir ryšio technologijomis;

17.13. pagal savo kompetenciją, pagal asmens sveikatos priežiūros įstaigos patvirtintus protokolus konsultuoti pacientus telefonu, iki atvyks greitoji medicinos pagalba;

17.14. teisingai pasirinkti transportavimo būdą (metodą) ir atitinkamai naudoti transportavimui skirtą įrangą;

17.15. malšinti skausmą;

17.16. pašalinti svetimkūnį;

17.17. riboti fizinį aktyvumą;

17.18. stabdyti išorinį kraujavimą;

17.19. naudoti kaklo įtvarą;

17.20. tvarstyti žaizdas;

17.21. imobilizuoti stuburą, dubenį, lūžius ir panirimus, išnirimus;

17.22. teikti skubiąją medicinos pagalbą galūnių amputacijų atveju;

17.23. teikti skubiąją medicinos pagalbą ūmių akušerinių ir ginekologinių būklių metu;

17.24. teikti skubiąją medicinos pagalbą ūmių psichikos sveikatos būklių metu, esant grėsmei paciento ar aplinkinių sveikatai ar gyvybei atlikti fizinį asmens laisvės suvaržymą;

17.25. teikti skubiąją medicinos pagalbą įtariant apsinuodijimus, esant indikacijų skirti priešnuodžius;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [V-1212](#), 2019-10-25, paskelbta TAR 2019-10-25, i. k. 2019-16989

17.26. teikti skubiąją medicinos pagalbą užspringus;

17.27. atlikti veiksmus, užtikrinančius kvėpavimo takų praeinamumą ir kvėpavimą (spontaninį arba dirbtinį):

17.27.1. atverti kvėpavimo takus rankomis;

17.27.2. išsiurbti kvėpavimo takus kietu ar minkštu kateteriu;

17.27.3. skirti deguonį per nosies kaniules, kaukę, kaukę su rezervuaru;

17.27.4. įkišti orofaringinį vamzdelį;

17.27.5. įkišti nazofaringinį vamzdelį;

17.27.6. įkišti gerklų vamzdelį, laringinę kaukę;

17.27.7. taikyti Heimlich'o metodą (manevrą);

17.27.8. atlikti punkcinę krikotirotomiją;

17.27.9. atlikti mechaninę ventiliaciją AMBU tipo maišu;

17.27.10. atlikti dirbtinę plaučių ventiliaciją;

17.27.11. atlikti dekompresinę pleuros ertmės punkciją;

17.27.12. prižiūrėti tracheostomą;

17.28. atlikti elektrinę širdies defibriliaciją;

17.29. atlikti širdies transkutaninę stimuliaciją;

17.30. atlikti intrakaulinę ir intraveninę infuziją;

17.31. atlikti periferinių venų punkciją ir kateterizaciją;

17.32. vertinti šiuos gyvybinių funkcijų monitoriaus rodmenis:

17.32.1. kvėpavimo funkcijų tyrimo (kapnometrijos);

17.32.2. pulsoksimetrijos;

17.32.3. širdies veiklos;

17.32.4. arterinio kraujospūdžio, matuojamo neinvaziniu būdu;

17.32.5. temperatūros;

17.33. atlikti sinchronizuotą kardioversiją;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [V-1212](#), 2019-10-25, paskelbta TAR 2019-10-25, i. k. 2019-16989

17.34. nustatyti asmens gimimo faktą;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [V-1212](#), 2019-10-25, paskelbta TAR 2019-10-25, i. k. 2019-16989

17.35. atpažinti mirties požymius ir juos fiksuoti dokumentuose.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [V-1212](#), 2019-10-25, paskelbta TAR 2019-10-25, i. k. 2019-16989

17.36. atlikti injekciją (į odą, poodį, raumenis, veną);”

Papildyta papunkčiu:

Nr. [V-1082](#), 2021-05-13, paskelbta TAR 2021-05-13, i. k. 2021-10660

17.37. paįmti tepinėlį iš nosies landos.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [V-1082](#), 2021-05-13, paskelbta TAR 2021-05-13, i. k. 2021-10660

**VAISTINIŲ PREPARATŲ, KURIUOS SAVARANKIŠKAI GALI SKIRTI
 SKUBIOSIOS MEDICINOS PAGALBOS PARAMEDIKAS, TEIKDAMAS BŪTINĄJĄ
 MEDICINOS PAGALBĄ, SĄRAŠAS**

Nr.	Pavadinimas
1.	Acetilsalicilo rūgštis, 500 mg, tabletės
2.	Amjodaronas, 50 mg/ml, injekcinis tirpalas
3.	Atropino sulfatas, 1 mg/ml, injekcinis tirpalas
4.	Benzilpenicilinas, 1000000 TV, milteliai injekciniam ar infuziniam tirpalui
5.	Deguois, 100 % suskystintosios, kriogeninės ar suslėgtosios medicininės dujos
6.	Deksametazonas, 4 mg/ml, injekcinis ar infuzinis tirpalas
7.	Diazepamas, 5 mg/ml, injekcinis tirpalas
8.	Dopaminas, 40 mg/ml, koncentratas infuziniam tirpalui*
9.	Epinefrinas (adrenalinas), 1 mg/ml, injekcinis ar infuzinis tirpalas
10.	Furozemidas, 20 mg/2 ml, injekcinis tirpalas
11.	Glicerolio trinitratas, 500µg, poliežuvinės tabletės
12.	Gliukagonas, 1 mg, milteliai ir tirpiklis injekciniam tirpalui
13.	Gliukozė, bevandenė, 200 mg/ml, infuzinis tirpalas
14.	Gliukozė, monohidratas, 50 mg/ml, infuzinis tirpalas
15.	Haloperidolis, 5 mg/ml, injekcinis tirpalas*
16.	Ibuprofenas, 400 mg, plėvele dengtos tabletės, šnypščiosios granulės, minkštosios kapsulės, geriamoji suspensija paketėlyje, dengtos tabletės
17.	Kalcio gliukonatas, 100 mg/ml, injekcinis tirpalas
18.	Kaptoprilis, 25 mg, tabletės
19.	Ketorolakas, 30 mg/ml, injekcinis tirpalas
20.	Klemastinas, 1 mg/ml, injekcinis tirpalas
21.	Magnio sulfatas heptahidratas, 250 mg/ml, injekcinis tirpalas
22.	Metilprednizolonas, 40 mg, milteliai ir tirpiklis injekciniam tirpalui
23.	Metoklopramidas, 10 mg/2 ml, injekcinis tirpalas
24.	Midazolamas, 5 mg/ml, injekcinis ar infuzinis tirpalas
25.	Morfino hidrochloridas, 10 mg/ml, injekcinis tirpalas ar infuzinis tirpalas
26.	Natrio chloridas, 9 mg/ml, infuzinis tirpalas
27.	Naloksonas, 0,4 mg/ml, injekcinis ar infuzinis tirpalas
28.	Nifedipinas, 20 mg, pailginto atpalaidavimo tabletės
29.	Oksitocinas, 5 TV/ml, injekcinis ar infuzinis tirpalas
30.	Ondansetronas, 2 mg/ml, injekcinis ar infuzinis tirpalas
31.	Paracetamolis, 500 mg, tabletės, plėvele dengtos tabletės ar šnypščiosios tabletės
32.	Paracetamolis, 250 mg, žvakutės
33.	Paracetamolis, 150 mg, žvakutės
34.	Salbutamolis, 100 µg/dozėje, suslėgtoji įkvepiamoji suspensija

* esant gyvybei grėsmingai būklei, gavus aukštesnės medicininės kompetencijos specialisto leidimą.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-1212](#), 2019-10-25, paskelbta TAR 2019-10-25, i. k. 2019-16989

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugsėjo 18 d. įsakymo Nr. V-1077 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 167:2019 „Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas“ patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-1526](#), 2019-12-30, paskelbta TAR 2019-12-31, i. k. 2019-21743

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugsėjo 18 d. įsakymo Nr. V-1077 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 167:2019 „Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas“ patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-1082](#), 2021-05-13, paskelbta TAR 2021-05-13, i. k. 2021-10660

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugsėjo 18 d. įsakymo Nr. V-1077 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 167:2019 „Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-78](#), 2024-01-22, paskelbta TAR 2024-01-22, i. k. 2024-00998

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugsėjo 18 d. įsakymo Nr. V-1077 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN167:2019 „Skubiosios medicinos pagalbos paramedikas“ patvirtinimo“ pakeitimo